

อุทยานการศึกษาในวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชน

นางสาว ศราพร วาทีสัตย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2539

ISBN 974-633-339-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EDUCATIONAL PARK IN TEMPLE ACCORDING TO THE OPINIONS OF
EXPERTS, MONKS, AND PUBLIC

Miss Saraporn Watasat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of the Education

Department of Audio Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1966

ISBN 974-633-339-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อุทยานการศึกษาในวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชน
โดย นางสาว ศราพร วาตะสัตย์
ภาควิชา โสตทัตศศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

สมิ สุว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤกษ์สุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สุกรี รอดโพธิ์ทอง

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

วชิราพร อัจฉริยโกศล

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล)

สมเชาว์ เนตรประเสริฐ

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

กมล รอดคล้าย

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.กมล รอดคล้าย)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นางสาวศราพร วาทะสัตย์ : อุทยานการศึกษาในวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชน (EDUCATIONAL PARK IN TEMPLE ACCORDING TO THE OPINIONS OF EXPERTS, MONKS, AND PUBLIC) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล, 156 หน้า. ISBN 974-633-339-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับอุทยานการศึกษาในวัด

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ในด้านวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษาในวัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นแหล่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาควรเป็นแหล่งเผยแพร่ธรรมะและการเป็นแหล่งอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม
2. ในด้านหน้าที่และบทบาทของอุทยานการศึกษาในวัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือการเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนา และการเป็นศูนย์กลางความร่วมมือกิจกรรมทางพุทธศาสนา
3. ในด้านกิจกรรม โดยส่วนรวมเห็นว่าควรมีกิจกรรมเพื่อให้ข่าวสารที่ทันสมัยมากที่สุด รองลงมาคือกิจกรรมสนับสนุนคนทำความดี กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมการนำหลักศาสนามาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมตามวันสำคัญทางศาสนา ลำดับต่อมาคือกิจกรรมการจัดสถานที่ให้เหมาะสมแก่การพักผ่อน และการจัดให้มีต้นไม้ แหล่งน้ำ กิจกรรมตามประเพณี และกิจกรรมการพัฒนาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ตามลำดับ
4. ในด้านการให้บริการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีวิทยากรแนะนำการให้บริการ การจัดหาสื่อให้ผู้ใช้บริการ และการจัดสื่อให้เรียนรู้ด้วยตนเอง
5. ในด้านสถานที่ตั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดตั้งในวัดที่เป็นศูนย์รวมกิจกรรมท้องถิ่น และควรจัดให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยแยกเขตสังฆาวาสเป็นสัดส่วน
6. ในด้านวิธีการจัดการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ริเริ่มจัดตั้งอุทยานการศึกษาควรมาจากความร่วมมือของส่วนราชการ วัด และชุมชน โดยให้วัดเป็นผู้ดำเนินการ คณะกรรมการบริหารควรเป็นกรรมการจากส่วนราชการ วัด และประชาชน ผู้บริหารและบุคลากรควรเป็นพระภิกษุ ความรู้ของบุคลากรที่ควรมีคือความรู้ทางพระพุทธศาสนา และอุทยานการศึกษาควรสังกัดกรมการศาสนา
7. ในด้านแหล่งงบประมาณของอุทยานการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรได้จากเงินบริจาคจากมูลนิธิ เอกชน ประชาชน

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต ศราพร วาทะสัตย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาอื่น ๆ

C643600 :MAJOR AUDIO VISUAL EDUCATION

KEY WORD: EDUCATIONAL PARK

SARAPORN WATASAT : EDUCATIONAL PARK IN TEMPLE ACCORDING TO THE OPINIONS OF EXPERTS, MONKS, AND PUBLIC. THESIS ADVISOR : VACHIRAPORN ACHARIYAKOSOL, Ph.D. 156 pp. ISBN 974-633-339-9

The purpose of the study is to survey the opinions concerning the educational park in temple. The results of the studies are :

1. Regarding the purposes of the educational park in temple, most of the samples considered that the educational park in temple should be a place where virtue and ethics are developed, the Buddha's preachings are disseminated, and the arts and the culture are conserved as a national heritage.

2. Regarding the roles of the educational park in temple, most of the samples considered the educational park in temple should play the role of establishing virtue, ethics and disseminating the knowledge of Buddhism and being a center of cooperations among the Buddhists.

3. Regarding the activities, most of the samples considered the educational parking temple should be a source of information and news as well as a source of inspiration to encourage people to make a virtue, to conserve art and culture, to apply the Buddha's preachings to the daily life and to practice the religious activities. Moreover, the educational park in temple should be arranged as a recreation park with big trees and water where people can rest and perform useful activities for the community.

4. Regarding the services, most of the samples considered that the educational park in temple should be a place where people are instructed by the media to support the individual learning.

5. Regarding the location of the educational park in temple, most of the samples considered that the educational park in temple should be located in the center of the local community separated from the area where priest live.

6. Regarding the management, most of the samples considered that the persons who manage the educational park in temple should be selected from both the government authorities and community representatives under the temple's management of which the administrative committee are formed among the priests.

7. Regarding the budgetting of the educational park in temple, most of the samples considered that the money should be donated of private sectors or social foundations, ect.

ภาควิชา..... โสภทัตศนศึกษา

สาขาวิชา..... โสภทัตศนศึกษา

2538

ลายมือชื่อ นิสิต..... สรพ พวราชโณ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความช่วยเหลือและร่วมมืออย่างดีจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะ อาจารย์ ดร.วชิราพร อัจฉริยโกศล อาจารย์ ดร.กมล รอดคล้าย รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยด้วยความเอาใจใส่ มาโดยตลอด และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในงานวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต) พระเมธีธรรมารักษ์ รองศาสตราจารย์เสฐียรพงษ์ วรรณปก ศาสตราจารย์สมน อมรวิวัฒน์ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม และคุณภิรมย์ จินะเจริญ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกรมการศาสนา ที่ช่วยให้ความคิดเห็นในเรื่องการศึกษาเบื้องต้น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ ที่กรุณาให้ความร่วมมือและแนะนำในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คุณอนिता แสงเกตุนาวิจิตร คุณเยาวลักษณ์ ชีพสุมล คุณศิริชัย ชาญศิลป์กุล คุณเฉลิมชัย สีตะระโส คุณวงษ์วิวัฒน์ พันธุ์ประสิทธิ์เวช และคุณเดชาคม บรรณกิจโสภณ ซึ่งให้ความช่วยเหลือทั้งด้านกำลังกาย และกำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ที่ให้ความจริงใจทุกขณะที่ผู้วิจัยต้องการ และท้ายที่สุดขอโน้มระลึกถึงบิดา มารดา ผู้ซึ่งมีพระคุณหาที่เปรียบมิได้ ที่ได้มอบความรักและกำลังใจอันยิ่งใหญ่ในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด

ศราพร วาทะสัตย์

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
คำถามในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	9
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
ความสำคัญของวัดในพระพุทธศาสนา.....	11
อุทยานการศึกษา.....	18
รูปแบบการจัดอุทยานการศึกษา.....	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	105
อภิปรายผลการวิจัย.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	116
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก ก.....	123
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	125
ภาคผนวก ง.....	128
ภาคผนวก จ.....	143
ประวัติผู้วิจัย.....	156

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ.....	42
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ.....	43
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา.....	44
4	จำนวนและร้อยละของผู้เชี่ยวชาญ จำแนกตามการศึกษา.....	46
5	จำนวนและร้อยละของพระภิกษุ จำแนกตามการศึกษา.....	48
6	จำนวนและร้อยละของประชาชน จำแนกตามการศึกษา.....	50
7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ.....	52
8	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของอุทยานการศึกษา.....	53
9	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาท ของอุทยานการศึกษา.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมการ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของอุทยานการศึกษา.....	58
11	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และให้ ความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของอุทยานการศึกษา.....	60
12	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ทั่วไป ของอุทยานการศึกษา.....	62
13	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อให้ข่าวสารข้อมูล ทางด้านศาสนาของอุทยานการศึกษา.....	64
14	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อความร่มรื่น สงบ เพลิดเพลิน สบายใจของอุทยานการศึกษา.....	66
15	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ควรมีในชุมชนของ อุทยานการศึกษา.....	68
16	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนาที่ควรมีของ อุทยานการศึกษา.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกและ ส่งเสริมการเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา.....	72
18	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับวัดที่ควรจัดตั้ง อุทยานการศึกษา.....	74
19	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับลักษณะการจัด อุทยานการศึกษา.....	76
20	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับลักษณะผู้ริเริ่มจัดตั้ง อุทยานการศึกษา.....	78
21	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับลักษณะการดำเนินการ อุทยานการศึกษา.....	80
22	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับลักษณะคณะกรรมการบริหาร อุทยานการศึกษา.....	82
23	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับลักษณะผู้บริหาร อุทยานการศึกษา.....	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับหน่วยงานที่ อุทยานการศึกษาควรงัด.....	86
25	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับหน่วยงานที่ อุทยานการศึกษาควรงัด.....	87
26	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับความรู้ของผู้บริหาร อุทยานการศึกษา.....	89
27	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมลักษณะบุคลากรใน อุทยานการศึกษา.....	91
28	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับความรู้ของบุคลากรใน อุทยานการศึกษา.....	93
29	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคลากรใน อุทยานการศึกษา.....	95
30	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนเกี่ยวกับแหล่งงบประมาณของ อุทยานการศึกษา.....	97

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่

หน้า

31	เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชนที่เห็นชอบด้วยมากที่สุดเกี่ยวกับการจัด อุทยานการศึกษา.....	99
----	--	----